

Maaperä kuntoon-hanke

Ympäristölautakunta 13.02.2025 § 21

Ruoveden kunnan osallistuminen Maaperä kuntoon-ohjelmaan

Taustaa:

Valtakunnallinen pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintastrategia (Maaperä kuntoon-ohjelma) on laadittu ympäristöministeriön työryhmässä 2014. Tavoitteena on, että pilaantuneiden alueiden riskinhallinta ja kunnostus hoidetaan Suomessa kustannustehokkaasti ja kestävästi ottaen huomioon terveyden- ja ympäristönsuojelu parhaalla mahdollisella tavalla vuoteen 2040 mennessä. Ohjelman käytännön toteuttaminen on keskitetty 2016 Pirkanmaan ELY-keskukselle.

Kohteet valitaan Maaperän tilan tietojärjestelmästä (MATTI), josta Maaperä kuntoon -ohjelma priorisoi selvittämisen- ja puhdistamiskohteet vuosittain. Kohteiden tulee olla ns. isännättömiä ja kohtuuttomia eli pilaantumisen aiheuttajaa ei saada vastuuseen ja selvittäminen tai puhdistaminen olisi hakijalle ilmeisen kohtuutonta. Isännättömyyden osalta poikkeuksena on kuntien vanhat kaatopaikat. Priorisoiduista kohteista kuullaan paikallisia ELY-keskuksia ja ELY-keskukset voivat esittää myös listojen ohi muitakin kohteita.

PIRELY valvontaviranomaisena on nyt esittänyt järjestettäväksi kohteiksi Ruoveden kunnan Kautussa sijaitsevaa entistä Ruoveden Sähkö Oy:n pylväskyllästämön kiinteistöä ja Pohjan kylässä sijaitsevaa entistä Pohjan kaatopaikkaa. Molemmat kohteet sijaitsevat luokitellulla pohjavesialueella ja täyttävät järjestämisen edellytykset.

Ruoveden kunnantalolla pidettiin 25.1.2025 palaveri, johon osallistuivat Pirkanmaan ELY-keskuksesta Maarit Joukainen sekä Satu Honkanen sekä kunnasta tekninen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö, rakennustarkastaja ja ympäristötarkastaja. Palaverissa oltiin yksimielisiä kohteiden priorisoinnista huomioiden pohjavesialueet sekä vedenottamoiden sijainnit. Keskustelussa esiin nousi lisäksi Ruhassa sijaitseva entisen kyllästämön/kyllästetyn puun varastointialue, jonka tutkimukset on mahdollista tehdä samalla Kautun alueen tutkimusten kanssa, kunhan ensi selvitetään alueen soveltuminen hankkeeseen. Mikäli ne täyttyvät, niin myös Ruhalan pylväskyllästämön mahdolliset riskit pohjavedelle selvitetään. Järjestämiseen on käytettävissä määrärahaa. Järjestäminen kustannetaan kokonaisuudessaan valtion varoin.

Kokouksessa keskusteltiin kohteiden historiasta ja tutkimustarpeesta sekä käytiin läpi jo olemassa olevia tutkimustietoja. Pirkanmaan ELY-keskuksessa tehdyn historiaselvityksen mukaan Tampereen vesi- ja ympäristöpiiri on tutkinut Ruhalan pylväskyllästämön aluetta kenttämittarilla 1990-luvun alussa. Tehdyissä tutkimuksissa on todettu korkeita metallipitoisuuksia. Lisäkairauksia on tehty vuonna 2002 PIRELY:n toimesta sekä otettu maanäytteitä kesällä 2005 (RAMAS-hankkeen yhteydessä). Maaperässä on todettu tuolloin korkeita arseenipitoisuuksia. Ruhalan ottamon vedestä on löytynyt lisäksi kromipitoisuuksia 1980-luvun lopulla.

Maaperäkuntoon ohjelma alkaa valmistella asianosaiskuulemisia alueen yksityisille maanomistajille. Työnjaossa kunnan osuudeksi jää hankkia suostumus kiinteistöjen haltijoilta. Kaikki kolme kohdetta sijaitsevat yksityiskiinteistöillä.

Maanomistajien kuulemisen jälkeen, mikäli yhteistyösopimus on allekirjoitettu ja maanomistajat antaneet suostumuksen tutkimuksille, Pirkanmaan ELY-

keskus tekee kohteen selvittämisestä valituskelpoisen järjestämispäätöksen. Päätös annetaan tiedoksi kunnalle sekä kiinteistöjen omistajille.

Järjestämispäätöksen tultua lainvoimaiseksi PIRELY tilaa kohteen selvityksen kilpailuttamaltaan konsultilta. Konsultin laatimat suunnitelmat kohdetutkimuksista esitellään aloituskokouksessa. Konsultti esittelee selvitystöiden tulokset loppukokouksessa.

Lisätietoa Maaperä kuntoon-ohjelmasta: <https://maaperakuntoon.fi/maapera-kuntoon-ohjelma> sekä https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10138/159058/SY_10_2015.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Esittelijä Tekninen johtaja Waltteri Martelin

Päätösehdotus Ruoveden ympäristölautakunta päättää ehdottaa Ruoveden kunnanhallitukselle, että Ruoveden kunta lähtee mukaan Maaperä kuntoon- hankkeeseen selvittääkseen edellä mainittujen kohteiden ympäristövaikutukset niin maaperään kuin pohjaveteen. Perusteena selvityksen maksuttomuus ja mahdollisuus ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttämiseen. Kunnan panosta tarvitaan tässä kohden kiinteistönhaltijoiden suostumusten keräämiseen.

Päätös Ympäristölautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Jakelu

Kunnanhallitus 03.03.2025 § 47
50/11.05.04/2025

Valtakunnallinen pilaantuneiden maa-alueiden riskienhallintastrategia (Maaperä kuntoon -ohjelma) on laadittu ympäristöministeriön työryhmässä vuonna 2014. Tavoitteena on hoitaa pilaantuneiden alueiden riskinhallinta ja kunnostus kustannustehokkaasti ja kestävästi vuoteen 2040 mennessä. Ohjelman toteuttaminen on keskitetty Pirkanmaan ELY-keskukselle.

Kohteet Ruovedellä:

- Ruoveden Sähkö Oy:n pylväskyllästä (Kauttu)
- Pohjan kaatopaikka (Pohjan kylä)

Molemmat kohteet sijaitsevat luokitellulla pohjavesialueella ja täyttävät järjestämisen edellytykset. Lisäksi Ruhlassa sijaitseva entisen kyllästäjän/kyllästetyn puun varastointialue voidaan tutkia samassa yhteydessä.

Palaverissa 25.1.2025: Pirkanmaan ELY-keskus ja Ruoveden kunnan edustajat sopivat kohteiden priorisoinnista.

Jatkotoimenpiteet:

- Maaperä kuntoon -ohjelma valmistaa asianosaiskuulemisia.
- Kunnan tehtävänä on hankkia suostumus kiinteistöjen haltijoilta.
- Pirkanmaan ELY-keskus tekee valituskelpoisen järjestämispäätöksen.
- Selvitykset tilataan kilpailuttamalta konsultilta.

Hanke katetaan koknaisuudessa Ely-keskuksen budjetista ja kunnan panosta tarvitaan lähinnä kiinteistönhaltijoiden suostumusten keräämisessä.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Toni Leppänen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää, että Ruoveden kunta lähtee mukaan Maaperä kuntoon- hankkeeseen selvittääkseen esittelytekstissä mainittujen kohteiden ympäristövaikutukset niin maaperään kuin pohjaveteen.
Päätös	Kunnanhallitus päätti päätösehdotuksen mukaisesti.
Jakelu	Tekninen johtaja